

عنا

گاهنامه دانشجویی | اقتصادی | سیاسی و اجتماعی
انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره)
سال چهارم | شماره یازدهم | اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

پایان سیاست مماشات با امپریالیسم

همچنین در این شماره از نشریه می‌خوانید :

سواد مالی، دانشی ضروری برای همه

دست‌اندازی به‌نام مجوز کسب‌وکار

هفت پادزهر بر پیکره قاچاق‌زده ایران

دست‌وپنجه نرم کردن ایران با غول بیکاری

احیای مجدد ریال

صاحب امتیاز:

انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

مدیر مسئول: عرفان سعادت‌فر

سر دبیر: مجتبی شهرابی

دستیار سر دبیر: مهشاد عسگریان

ویراستاران: محمدمهدی بهرامی، هانیه سلحشور

هیئت تحریریه: حانیه بهادر نیا، امیرمهدی شجاعی، پریا کاویانی‌نیا، سحر معصوم‌زاده،

ثمین هاشمی، سیدحسین هژبری

صفحه‌آرا: نرگس محمدی‌دوست



برای مشاهده صفحه انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
دانشگاه علامه طباطبائی (ره) بر روی نمادها بزنید.

@mostaghelatu

سواد مالی، دانشی ضروری برای همه / ۳

دست‌اندازی به‌نام مجوز کسب‌وکار / ۵

هفت پادزهر بر پیکره قاچاق‌زده ایران / ۷

دست‌وپنجه نرم کردن ایران با غول بیکاری / ۹

احیای مجدد ریال / ۱۱

پایان سیاست مماشات با امپریالیسم / ۱۳



من شعار امسال را این جور تنظیم کردم: «تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها»؛ یعنی شعار این است: تولید؛ پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها. ما بایستی تولید را محور کار قرار بدهیم و حمایت‌های لازم را انجام بدهیم و مانع‌ها را از سر راه تولید برداریم. امیدواریم ان شاء الله به لطف الهی این شعار تحقق لازم را پیدا کند.

رهبر انقلاب اسلامی
۱۳۹۹/۱۲/۳۰

KHAMENEI.IR



سواد مالی، دانشی ضروری برای همه



امیرمهدی شجاعی • ورودی ۹۹ اقتصاد • عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

مجله

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۳

هوش و سواد مالی یک روند ذهنی است که طی آن می‌توانید مشکلات مالی خود را رفع کنید. امروزه با تغییرات زیاد و تکنولوژی‌های فراوانی روبه‌رو هستیم که گسترده‌تر از تغییرات ادوار گذشته هستند. هر اتفاقی که در آینده رخ دهد ما را با دو انتخاب اساسی مواجه می‌کند؛ می‌توانیم محتاطانه جلو برویم یا اینکه هوشمندانه عمل کنیم.

سواد مالی چیست؟

به طور کلی سواد مالی عبارت است از داشتن دانش و درک کافی درباره مفاهیم مالی و روش‌های موجود در آن و همچنین استفاده از این دانش برای حل مشکلات مالی پیش رو. شما با بهره‌مندی از این سواد می‌توانید به راحتی درباره مسائل مالی خود بیاندیشید و قبل از تصمیم‌گیری تمامی گزینه‌های موجود را بررسی کنید و در نهایت بهترین آن‌ها را انتخاب نمایید.

پنج مولفه سواد مالی:

برای اینکه سواد مالی را به‌طور کلی بیاموزیم، لازم است با پنج مفهوم اصلی که برای بهبود آن موثر است، آشنا شویم. با تمرین مداوم می‌توان تسلط کافی بر این موضوعات پیدا کرد و در طول زندگی از این دانسته‌ها بهره‌مند شد.

۱. بودجه‌بندی

یکی از ارکان سواد مالی داشتن برنامه‌ای است که به آن متعهد باشیم و بر اساس آن، درآمدها و

هزینه‌هایمان را کنترل کنیم. بودجه‌بندی و حفظ آن، از جمله راه‌های کنترل منابع مالی است. با اجرای صحیح این رکن می‌توانیم باعث بهبود کیفیت شرایط اقتصادی و زندگی خود شویم. بسیار دشوار است که بدون پیگیری بودجه و داشتن یک برنامه مالی صحیح، به درآمد و مخارج خود نظم دهیم و پاسخگوی آن باشیم که درآمد ماهیانه خود را صرف چه مواردی کرده و چگونه آن را کنترل کنیم. بنابراین برای افرادی که هوش مالی را فرا می‌گیرند، تسلط بر مبانی بودجه‌بندی بسیار ضروری است.

۲. درک نرخ بهره

درک نرخ بهره می‌تواند در صرفه‌جویی بیشتر منابع کمک کند. برای مثال، با دانستن و محاسبه نرخ بهره هنگام اخذ وام، متوجه می‌شویم که چه مقدار پول را در چه مدت زمانی باید بپردازیم. بی‌شک این موضوع در تصمیم‌گیری‌های مالی تاثیرگذار خواهد بود و می‌تواند به شما کمک کند که چه منابع پولی را به زندگی خود اضافه و از افزودن کدام یک صرف نظر کنید.

۳. اولویت‌بندی صرفه‌جویی

بدیهی است که صرفه‌جویی یک جنبه مهم و ضروری برای حفظ وضعیت مالی و دستیابی به خواسته‌های بزرگتر است، اما اکثر افراد این جنبه را به اندازه کافی در اولویت قرار نمی‌دهند و اطلاعات درستی در رابطه با اهمیت آن ندارند.

۴. تله چرخه اعتبار-بدهی

از دست دادن اعتبار مالی بسیار آسان‌تر از به دست آوردن دوباره آن پول است. پیش از به وجود آمدن بدهی، کسب دانش در مورد آن بسیار حائز اهمیت است. اعتبار اگر به‌درستی مدیریت شود، می‌تواند ابزار مفیدی برای رسیدن به یک زندگی ایده‌آل باشد.

۵. ایمنی و مشکلات سرقت اطلاعات

در عصر حاضر با توجه به افزایش چشمگیر مرادوات اینترنتی و از راه دور، اهمیت معضل سرقت اطلاعات بیش از گذشته شده است. برای جلوگیری از فاش شدن اطلاعات محرمانه خود، لازم است که اقدامات پیشگیرانه‌ای را برای حفاظت از رمز عبور و محدود کردن میزان اطلاعاتی که به صورت آنلاین به اشتراک گذاشته می‌شود انجام دهید؛ این اقدامات باعث حفظ حساب‌های شما و مانع از به وجود آمدن خسارت می‌شود.

اهمیت سواد مالی

در گذشته از پول برای انجام خریدهای روزانه استفاده می‌شد؛ اما امروزه پول نقش اساسی‌تری را در زندگی افراد ایفا می‌کند و در صورت نداشتن سواد مالی لازم، نمی‌توان به شکلی مناسب در این مسیر پیش رفت. بسیاری از افراد برای گذراندن زندگی به سبک ایده‌آل خود، در کنار مدیریت مالی شخصی، بخشی از درآمدها را برای سرمایه‌گذاری ذخیره می‌کنند. به همین دلیل لازم است که با داشتن درک کافی، در مسیر مدیریت مالی به شکل درستی گام بردارند.

با داشتن سواد مالی یاد می‌گیرید:

۱. چگونه درآمد خود را مدیریت کنید.
۲. چگونه بدهی‌های خود را مدیریت کنید.
۳. چگونه بخشی از درآمد خود را پس‌انداز کنید.
۴. برای دوران بازنشستگی برنامه‌ریزی کنید.
در واقع با داشتن سواد مالی، علاوه بر اینکه درک خوبی درباره تئوری‌ها و مفاهیم موجود در این حوزه پیدا می‌کنید، می‌توانید از این دانش در زمینه مدیریت مالی نیز به شکلی کاربردی استفاده نمایید. هر فردی نیاز دارد که در خصوص امور مالی دانش کافی داشته و در راستای تقویت سواد مالی خود گام بردارد. در غیر این صورت، نمی‌تواند در زمینه مدیریت مالی عملکرد مناسبی داشته باشد؛ زیرا بدون بهره‌مندی از سواد مالی، تصمیمات گرفته شده فرد و اقداماتی که در راستای همان تصمیمات خواهد داشت، مناسب نبوده و نمی‌تواند موفقیت لازم را به همراه داشته باشد.

سخن آخر

به یاد داشته باشید که هزینه کردن برای آموختن سواد مالی، نوعی هزینه برای ساخت زیربنای موفقیت است. همچنین، بدون تردید مهم‌ترین نشانه سواد مالی، داشتن مهارت در درست خرج کردن پول است. در نتیجه، داشتن سواد مالی، بیشتر از پول به ثروتمند شدن شما کمک خواهد کرد.

مجله

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۴



دست‌اندازی به نام مجوز کسب‌وکار

شرحی بر کسب‌وکار و پیچ‌وخم‌های آن

پریا کاویانی‌نیا

ورودی ۹۸ اقتصاد

عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

گاهنامه

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۵

تعریف فضای کسب‌وکار:

در سخنرانی نوروزی، مقام معظم رهبری شعار امسال را «تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها» نام‌گذاری کردند. به همین جهت بر آن شدیم که در راستای این شعار، یکی از موانع تولید را برشماریم. همان‌طور که می‌دانیم فضای کسب‌وکار از جمله معیارهای مهم در وضعیت اقتصادی هر کشوری است و بهبود آن موجب سلامت اقتصاد کشور می‌شود، اما ابتدا باید به تعریف آن پردازیم.

محیط کسب‌وکار به‌طور کلی، مجموعه عواملی است که بر عملکرد بنگاه تأثیرگذار است. مادامی که شرایط کسب‌وکار بهبود نیابد، نمی‌توان انتظار داشت بنگاه‌ها به بهینه‌ترین عملکرد خود برسند، زیرا وضعیت کسب‌وکار در دیگر زمینه‌های اقتصادی اعم از سرمایه‌گذاری، تولید، اشتغال و بهره‌وری مؤثر است. یکی از دلایل بیکاری در بلندمدت، نامساعد بودن فضای کسب‌وکار است. باید تلاش کرد که کسب‌وکار را به سمت فضایی شفاف‌تر و رقابتی‌تر سوق دهیم تا شاهد رشد اقتصادی باشیم. یکی از دلایل بیکاری در بلندمدت، نامساعد بودن فضای کسب‌وکار است. باید تلاش کرد

که کسب‌وکار را به سمت فضایی شفاف‌تر و رقابتی‌تر سوق دهیم تا شاهد رشد اقتصادی باشیم. بانک جهانی با مد نظر قرار دادن ۱۰ شاخص، معیارهای بهبود فضای کسب‌وکار را بررسی کرده است. این ۱۰ شاخص عبارتند از: ۱- آغاز کسب‌وکار جدید ۲- مجوزهای ساخت‌وساز ۳- دسترسی به برق ۴- ثبت شرکت ۵- تأمین اعتبار ۶- حمایت از سرمایه‌گذاران خرد ۷- پرداخت مالیات ۸- تجارت با کشورهای مرزی ۹- اجرایی شدن قراردادهای ۱۰- حل اختلافات

شاخصی که در این‌جا مورد بررسی قرار می‌گیرد، فرآیند اخذ مجوز خواهد بود، اما قبل از آن بهتر است بدانیم که ایران در مقایسه با سایر کشورها از نظر بهبود فضای کسب‌وکار و به‌طور خاص، فرآیند اخذ مجوز، در چه رتبه‌ای قرار دارد. بر اساس گزارش «Doing business»، ایران از نظر بهبود فضای کسب‌وکار در بین ۱۹۰ کشور در سال ۲۰۱۹، دارای رتبه ۱۲۷ بوده است. اگر بخواهیم این رتبه را صرفاً از نظر اخذ مجوز و تأسیس و راه‌اندازی کارگاه مورد بررسی قرار دهیم، ایران در سال ۲۰۱۹ دارای رتبه ۷۳ بوده است.

انواع مجوزهای کسب‌وکار:

مجوزهای کسب‌وکار به دو دسته «عام» و «خاص» تقسیم می‌شوند. مجوزهای خاص برای مشاغل خاص که نیاز به تخصص دارند، مانند وکالت، پزشکی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حالی‌که برای داشتن مجوزهای عام، نیاز به داشتن مدرک خاصی نیست. مجوزهای عام نیز خود به دو دسته «سنتی» و «مدرن» تقسیم می‌شوند. مجوزهای سنتی برای تأسیس مغازه، فروشگاه و ... کاربرد دارند، اما مجوزهای مدرن برای کسب‌وکارهای اینترنتی و استارت‌آپی به‌کار می‌رود. حال می‌خواهیم موانعی که بر سر راه کسب‌وکارها وجود دارند را برشماریم.

موانع بر سر راه اخذ مجوز کسب‌وکار:

۱- تعامل خوبی بین نهادها و دستگاه‌های مختلف برای صدور مجوز کسب‌وکار صورت نگرفته است. ۲- بعضی از نهادها و بنگاه‌های انحصاری با اعمال نفوذ در دستگاه‌های صدور مجوز، از ورود بنگاه‌ها و شرکت‌های جدید ممانعت به‌عمل می‌آورند. ۳- برای ایجاد کسب‌وکار جدید، باید مجوزهای

گوناگونی اخذ شود، در حالی‌که می‌توان همه این مجوزها را در یک مجوز جمع کرد. ۴- بنا بر نظر کارشناسان، با وجود تأسیس هیئت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکار در وزارت اقتصاد متأسفانه، سایر دستگاه‌های صدور مجوز با این هیئت به خوبی همکاری نمی‌کنند. ۵- کسب گواهی سوء پیشینه در ایران زمان‌بر است و در بقیه کشورها این زمان به بررسی بدهی مالیاتی اختصاص دارد. ۶- رعایت حریم صنفی و سهمیه‌بندی مجوز کسب؛ فرآیندی که تنها در ایران وجود دارد. گاهی اوقات آن‌قدر این فرایندها سخت و زمان‌گیر می‌شود که در نهایت کارآفرینان و سرمایه‌گذاران از کسب‌وکار جدید منصرف می‌شوند. امید است که بهبود قابل‌توجهی در این زمینه‌ها صورت گیرد.

تولید پشتیبانی مانع‌زدایی

گاهنامه

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۶



هفت پادزهر بر پیکر قاچاق زدهٔ ایران

/ حانیه بهادرنیا • ورودی ۹۹ اقتصاد • عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

مخبر

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۷

قاچاق کالا و ارز

قاچاق از جمله آفت‌های مهم اقتصادی کشور است که آثار ناگوار خود را طی سالیان متمادی نشان می‌دهد. تورم و گرانی، بیکاری و ... از جمله آثار زیان‌بار قاچاق در کشور ما هستند. موضوع قاچاق کالا و ارز در سال‌های اخیر به یکی از چالش‌های مهم اقتصادی در کشور تبدیل شده است و برنامه‌های زیادی برای مقابله و پیشگیری با قاچاق در دستور کار دولت است. عدم مدیریت و کنترل قاچاق، می‌تواند امنیت عمومی کشور را در معرض خطر قرار دهد.

پیشگیری از وقوع جرم قاچاق به تقلیل و کاستن موقعیت‌ها برای ارتکاب به این جرم بستگی دارد و با به کار بستن تدابیر، رسیدن به این مهم امکان‌پذیر است.

راهکارهایی برای مبارزهٔ عملی با قاچاق:

۱. مالیات بر ارزش افزوده:

طرحی سودمند برای مقابله با قاچاق محسوب می‌شود که نیازمند سیستم مالیاتی مناسب و کارکنان مالیاتی است که به درستی و با رعایت انصاف مالیات‌ها را از مردم وصول کنند.

۲. اعمال هدفمند، برنامه‌ریزی شده و محدود نرخ

حقوق و عوارض گمرکی:

این موضوع اگر در کوتاه‌مدت و جهت حمایت از صنایع و تولیدات داخلی و به صورت هدفمند، برنامه‌ریزی شده و محدود اعمال گردد، می‌تواند کیفیت تولیدات داخلی و قدرت رقابت آن‌ها را در مقابل کالاهای مشابه خارجی افزایش دهد.

۳. بازنگری در سیاست ایجاد بازارچه‌های مرزی:

برنامه‌ریزی، تلاش برای توسعه مناطق مرزی، ایجاد امنیت برای فعالیت‌های اقتصادی و همچنین اصلاح قوانین مرزی از عوامل مؤثر بر مقابله با قاچاق هستند.

۴. ساماندهی فعالیت‌های شرکت‌های خارجی:

با اینکه شرکت‌های خارجی کالاها را به صورت قانونی وارد می‌کنند، اما کالاها باید دارای خدمات پس از فروش باشند. نمایندگی‌های کالاهایی که به ایران وارد می‌شوند، باید متعهد باشند کالاهایی که به صورت رسمی وارد کشور می‌شوند را از کالاهای قاچاق تفکیک کنند. بدین صورت که با ارائه ضمانت‌نامهٔ فارسی برای کالاهای مصرفی و نصب هالوگرام و اعلام عمومی این موضوع، آن‌ها را از سایر کالاها متمایز کنند.

۵. شناسنامه‌دار کردن کالاهای وارداتی:

کالاهای وارداتی در صورت داشتن شناسنامه و یا کد شناسایی، قابلیت تفکیک از کالاهای قاچاق را دارند. در این حالت فروشندگانی که دارای خدمات پس از فروش کالاهای خارجی هستند، می‌توانند در مورد کالاها به خریداران ضمانت کافی دهند.

۶. مشارکت عمومی در مقابله با قاچاق:

همراهی و مشارکت مردم در مقابله با قاچاق کالاها بسیار مؤثر است. با توجه به اینکه بعضی از کالاهای قاچاق به راحتی قابل شناسایی هستند، افراد با صرف‌نظر کردن از خرید آن‌ها نقش بسیار مؤثری ایفا می‌کنند.

۷. فرهنگ‌سازی:

کالاهایی که به صورت قاچاق وارد کشور می‌شوند، عموماً از نوع کالاهای ضروری مورد استفادهٔ مردم نیستند. در واقع قاچاقچیان با تبلیغات گسترده و ایجاد نیاز کاذب، باعث جلب‌توجه مصرف‌کنندگان می‌شوند. به همین دلیل باید برای گسترش مصرف تولیدات داخلی فرهنگ‌سازی نمود. علاوه بر اینکه گروه‌های مختلف جامعه، از جمله رسانه‌ها، باید برای ایجاد این فرهنگ تلاش کنند، تولیدکنندگان نیز باید بر کیفیت کالاهای تولیدی خود بیافزایند تا مصرف‌کنندگان هر چه بیشتر به مصرف تولیدات داخلی ترغیب شوند.

سخن آخر

درنظام کیفری ایران که برگرفته از احکام اسلامی است، راجع به پدیدهٔ قاچاق به تناسب متنوع شدن

اقلام و طرق قاچاق، قوانین و اصلاحیه‌های متعددی تصویب و اجرا شده است. به نظر می‌رسد اقدامات انجام‌شده برای زدودن آثار زیان‌بار پدیدهٔ قاچاق از سیستم جاری اقتصادی کشور کافی نبوده و نتایج مورد نظر حاصل نگشته است. متأسفانه هر یک از متغیرهای اصلی کلان کشور در چند سال گذشته، به مرور به سمت حمایت بیشتر از واردات (قانونی و غیرقانونی)، به جای حمایت از تولید داخلی، سوق یافته است. نرخ ارز، تورم، میزان تسهیلات بانکی و ... نشان‌دهندهٔ این است که هزینهٔ تولید کالاهای داخلی روزبه‌روز در حال زیاد شدن است و در مقابل، واردات کالاهای خارجی ارزان‌تر می‌شود. بنابراین دولت باید با سیاست‌گذاری‌های کلان از تولید داخل حمایت کند و دستگاه‌های اجرایی نیز باید به شکل کارآمد در جهت مقابله با قاچاق تلاش کنند.



مخبر

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۸



دست‌وپنجه نرم کردن ایران

با غول بیکاری

/ ثمین هاشمی

● ورودی ۹۷ اقتصاد

● عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

در ابتدا با پاسخ به سوال «بیکاری چیست؟» و «چگونه محاسبه می‌شود؟» می‌توانیم درکی کلی از موضوع بیکاری پیدا کنیم. «بیکاری» وضعیتی است که در آن افرادی که توانایی کار کردن دارند و به‌دنبال یافتن شغل هم هستند، نمی‌توانند کار پیدا کرده و درآمدی کسب کنند. معمولاً در جهان برای بیان وضعیت بیکاری، از مفهومی به نام «نرخ بیکاری» استفاده می‌کنند که نسبت افراد بیکار به نیروی کار موجود است.

در رابطه با نرخ بیکاری ایران نیز طبق آمار بانک جهانی، نرخ بیکاری ایران در سال ۲۰۲۰ حدود ۱۰٫۹۶ درصد بوده و رتبهٔ ۱۴۱ از بین ۱۸۴ کشور را به خود اختصاص داده است. بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، ادامهٔ سیاست‌های اقتصادی کنونی منجر به افزایش بیکاری در سال‌های آینده در اقتصاد خواهد شد تا جایی که نرخ آن به بیش از ۱۵ درصد تا چهار سال آینده می‌رسد.

در این میان، نرخ بیکاری مردان در سال ۲۰۱۹، حدود ۹٫۴۶ و نرخ بیکاری بانوان در همین سال ۱۸٫۱۲ درصد است که حدود دو برابر بیشتر از مردان است.

یکی دیگر از شاخص‌های مهم ارزیابی بازار کار، نرخ مشارکت است. نرخ مشارکت یا همان نرخ

فعالیت، از حاصل تقسیم جمعیت فعال بر جمعیت در سن کار به دست می‌آید.

اما پرسش اصلی اینجاست که چرا غول بیکاری در ایران قدم گذاشت و ویرانی‌های بسیاری به بار آورد؟

دلایل متعددی وجود دارد که باعث ایجاد مشکل بیکاری و تشدید آن در ایران شده است. به طور مثال، رکود گسترده و مشکلات مالی بسیاری از بنگاه‌های اقتصادی، عامل مهمی برای تعدیل نیروی کار و در نتیجه افزایش تعداد افراد نیازمند شغل می‌شود. در مواردی نیز دستمزدهای اندک که حتی پاسخ‌گوی نیازهای اولیهٔ افراد هم نیستند، بسیاری از جویندگان شغل را دلسرد می‌کنند. البته این یکی از پیامدهای ضعف در اتحادیه‌های کارگری و... است.

یکی از عوامل تأثیرگذار بر تغییرات نرخ بیکاری و نرخ مشارکت، افزایش نرخ ارز و در پی آن رونق صنایع داخلی است. رونق گرفتن صنایع داخلی نیز در نتیجهٔ افزایش نرخ مشارکت نیروی کار بوده است. اما متأسفانه بعد از تحریم‌های اقتصادی علیه ایران، نرخ مشارکت به دلیل تقویت چشم‌انداز رکودی کاهش یافت.

در گذشته اما درآمد حاصل از نفت و در پی آن کاهش نرخ ارز، سبب می‌شد تا کالاهای کاربر وارد کشور شوند و تولید این‌گونه کالاها که نیازمند نیروی کار بیشتری هستند کمتر باشد. در نتیجه نرخ بیکاری در بازه‌هایی به بیش از ۱۳ درصد رسید.

در سال‌های اخیر علی‌رغم افزایش نیروی کار جوان و نیازمند شغل، نرخ مشارکت روند نزولی داشته است. یکی از دلایل این مشکل، ناهماهنگی میان تحصیلات و مهارت‌های مورد نیاز نیروی کار و مشاغل موجود در اقتصاد است و می‌تواند یکی از دلایل اصلی افزایش نرخ بیکاری و کاهش بهره‌وری به شمار رود.

در اینجا سوالی وجود دارد که پاسخ آن بسیار اهمیت دارد و دلیل تلاش‌های بسیار دولت برای کاهش بیکاری است؛ اینکه نتایج و پیامدهای بیکاری چیست؟

با بیکاری کارگران خانواده‌های آن‌ها، درآمد خود را از دست می‌دهند و به طور کلی سطح رفاه مردم کشور پایین‌تر می‌آید. همچنین زمانی که کارگران بیکار قدرت خرید خود را از دست دهند، تقاضا برای کالاها و خدمات کمتر می‌شود. با کاهش تقاضا، درآمد بنگاه‌های اقتصادی نیز کاهش می‌یابد و در نهایت بیکاری حتی بر کسانی که هنوز شاغل هستند نیز تأثیر می‌گذارد.

حال به راه‌حلی برای جلوگیری از بیکاری و تأثیر این راه‌حل‌ها بر اقتصاد کشور اشاره می‌کنیم:

۱. **تنظیم منطقی نرخ بهره بانکی:** با تنظیم منطقی نرخ بهره بانکی متناسب با شرایط اقتصادی کشور، کارآفرینان و صاحبان صنایع می‌توانند با استفاده از این روش تأمین مالی، به توسعه و بهبود وضعیت بنگاه اقتصادی خود کمک کنند. در نتیجه با توسعه و افزایش بهره‌وری بنگاه‌ها، نیاز به نیروی کار جدید احساس خواهد شد. همچنین با توجه به این که در حال حاضر حدود ۷۰ درصد تأمین مالی کشور از طریق سیستم بانکی صورت می‌پذیرد، اصلاح فرآیند تأمین مالی از طریق تسهیلات و وام‌های بانکی، کمک شایانی به کاهش نرخ بیکاری خواهد کرد.

۲. **معافیت‌های مالیاتی برای کارآفرینان:** اجرای معافیت‌های مالیاتی برای کارآفرینان نیز یکی از ابزارهای مفیدی است که می‌تواند افراد مستعد را ترغیب به تأسیس مؤسسات، شرکت‌ها و.. کند.

درنتیجه با تأمین نیرو در این مؤسسات، تا حدودی می‌توان به بهبود وضعیت بیکاری کمک کرد.

۳. **پشتیبانی از کسب‌وکارهای کوچک:** حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و استارت‌آپ‌ها نیز راهی بسیار مفید برای بهبود مشکل بیکاری است. در صورت حمایت از این کسب‌وکارها و در نتیجه پایداری و حتی توسعه آنان در بازار، می‌توان نیروی کار بسیاری را به خدمت گرفت.

۴. **حمایت از مشاغل روستایی:** یکی از بهترین اقداماتی که می‌توان برای مشکل بیکاری انجام داد، حمایت از مشاغل روستایی و جلوگیری از مهاجرت آنان به شهرها است. مهاجرت داخلی در کشور سبب می‌شود تا نیروی کار در شهرهای بزرگی نظیر تهران متمرکز شود ولی منابع، امکانات آموزشی و شغل به میزان کافی برای این جمعیت مهاجر وجود نداشته باشد. در نتیجه بسیاری از افراد که با آرزوی زندگی بهتر از روستا به شهر آمده بودند، بیکار خواهند ماند و بدون درآمد با مشکلات بسیاری درگیر خواهند شد. این فرآیند نتایج زیان‌باری نظیر مشکلات فرهنگی، اجتماعی و به‌ویژه افزایش نرخ بیکاری را در پی خواهد داشت.

در نهایت، باید اذعان داشت که بیکاری عموماً نتیجه سایر مشکلات اقتصادی، گاه فرهنگی و ... است. بهتر است دولت‌ها بیشتر از تلاش برای رفع مشکل بیکاری، بر مشکلات اقتصادی یا فرهنگی که غالباً مسبب و عامل افزایش آن هستند تمرکز کنند. در صورت رفع سایر موانع نظیر رکودهای اقتصادی، مشکلات نظام بانکی، بهبود روابط تجاری خارجی و ... می‌توان مشکلات بیکاری را نیز رفع کرد.

معملاً

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۱۰

معملاً

گاهنامه دانشجویی
اقتصادی، سیاسی و اجتماعی
سال چهارم شماره یازدهم
اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۹





احیای مجدد ریال

جستاری در خصوص حفظ و افزایش ارزش پول ملی

سحر معصومزاده • ورودی ۹۷ آمار • مسئول واحدخواهران انجمن مستقل در دانشکده

مقاله

گاهنامه دانشجویی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سال چهارم شماره یازدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۱۱

پول ملی هر کشوری، به عنوان یکی از اساسی‌ترین متغیرهای اقتصادی آن کشور به شمار می‌رود. واحد پول رایج هر کشوری یک نماد بین‌المللی دارد که در زمان ارزش‌گذاری و برابری نرخ ارزها، مورد استقاده قرار گرفته و قیمت‌گذاری می‌شود. امروزه نقش یک کشور در اقتصاد و تولید جهانی، عاملی است برای تعیین ارزش واحد پولی آن کشور؛ یعنی هرچه یک کشور سهم بیشتری در تولیدات و تعاملات جهان اقتصاد داشته‌باشد، واحد پولی آن کشور ارزشمندتر خواهد شد و نرخ برابری آن در مقابل سایر ارزها بالاتر خواهد رفت و بالعکس. در سال‌های اخیر، با نوسانات ارزی، شاهد افت شدید ارزش پول ایران بوده‌ایم. زمانی که این کاهش ارزش پول تداوم یابد، موجب تورم افسار گسیخته می‌شود که آسیب آن بیشتر از همه متوجه اقشار کم‌درآمد و دهک‌های پایین شده و در عوض اقشار ثروتمند و دارای املاک، منفعت بیشتری می‌برند. این روند سبب ایجاد اختلاف طبقاتی شدید و فاصله گرفتن هرچه بیشتر قشر کم‌درآمد و دارای درآمد ثابت مانند کارگران و کارمندان از قشر ثروتمند جامعه می‌شود. در این شرایط، بیشتر مردم برای حفظ سرمایه‌های شخصی، به

تبدیل دارایی‌های نقدی خود از ریال به ارز و طلا رو آورده‌اند.

راهکارهای موجود برای حفظ و افزایش ارزش پولی ملی را از دو جنبه «ارزش داخلی» و «ارزش خارجی» می‌توان بررسی کرد که در ابتدا به بعد داخلی آن می‌پردازیم:

۱. کاهش هزینه‌های تولید:

از دیگر عوامل موثر بر افزایش قیمت‌ها و کاهش ارزش پول ملی، موضوع هزینه‌های تولید است. موارد متعددی مانند موانع حوزه کسب‌وکار و واردات مواد اولیه در تعیین هزینه‌های تولید نقش دارند. با توجه به قوانین و روند اداری حاکم در کشور، کسب‌وکارها نمی‌توانند به راحتی راه‌اندازی شده و جایگاه خود را در مجموعه نظام اقتصادی پیدا کنند؛ این فرایند مولد هزینه‌هایی مضاف بر هزینه‌های لازم در تولید است که منجر به افزایش قیمت کالا و خدمات می‌شود.

در نتیجه با تسهیل‌گری در بخش کسب‌وکار و رفع موانع موجود، کمک شایانی به تقویت تولید ملی و کاهش هزینه‌های تولید صورت گرفته که از طرفی فشار تورمی را کاهش

می‌دهد و موجب بهبود قدرت خرید مردم می‌شود؛ همچنین زمینه را برای تولید مواد اولیه فراهم می‌کند که تبعات مطلوبی چون تقویت خودکفایی ملی و عدم‌خروج نقدینگی از کشور را در پی دارد.

۲. کنترل نقدینگی:

یکی از مهم‌ترین سیاست‌های کلان، کنترل تقاضا از طریق نقدینگی است. افزایش قابل توجه حجم پول و به تبع آن نقدینگی خلق شده در دو سال اخیر، معادل کل چهار سال دولت دهم است. چنین سرعت مفرطی در خلق پول باید پیوسته رصد شود، چرا که حاکی از خلق پول بدون پشتوانه است؛ پول بدون پشتوانه‌ای که هیچ معادلی در بخش واقعی اقتصاد ندارد و کالاها و خدمات به هیچ وجه نمی‌توانند با این سرعت خلق شوند. بنابراین افزایش بی‌رویه نقدینگی در کشور موجب جریان تورمی و کاهش ارزش پول ملی در داخل کشور می‌شود.

جنبه دیگر ارزش پول ملی در رابطه با فضای بین‌الملل و خارجی است. رابطه‌ای که پول ملی با ارزهای مختلف دارد، ارزش پول ملی را در بخش‌های خارجی

تعریف می‌کند. بنابراین زمانی که ارزی نظیر دلار، یورو یا سایر ارزها در بازار داخلی گران شود، طبیعی است که یکی از جنبه‌های آن کاهش ارزش پول ملی باشد. برای حفظ ارزش پول ملی در تعاملات خارجی، باید رابطه میان ارزش پول ملی و ارزهای خارجی را مدیریت کرد.

بنا به نظر کارشناسان، زمانی که ما روند نزولی ارزش پول ملی بر حسب خارج را پیش‌بینی می‌کنیم، باید آن را با سیاست‌های بهبود توسعه صادرات بر مبنای تقویت ارزآوری در داخل پویا کنیم و مانع بروز نوسانات عمده در رابطه با ریال و ارز خارجی شویم.

راهکارهای مطرح شده برای حفظ ارزش پول ملی و حفظ قدرت خرید مردم تماماً بر پایه «تولید» است. در آخر می‌توان نتیجه گرفت که با رفع مشکلات حوزه تولید و ارتقا نقاط قوت آن، بسیاری از معضلات اقتصاد ایران، از جمله کاهش واحد پولی، بهبود خواهد یافت.

مقاله

گاهنامه دانشجویی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سال چهارم شماره یازدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

۱۲



پایان سیاست مماشات با امپریالیسم

بررسی ظرفیت‌های اقتصادی مندرج در دیپلماسی با چین

سیدحسین هزبری

ورودی ۹۹ اقتصاد

عضو فعال انجمن مستقل در دانشکده

برنامه بیست‌وپنج ساله همکاری‌های مشترک ایران و جمهوری خلق چین، یک توافق سیاسی، استراتژیک و اقتصادی با جنبه‌های پنهان میان جمهوری اسلامی ایران و جمهوری خلق چین می‌باشد که سرمایه‌گذاری در صنعت نفت، شرکت ملی صادرات گاز، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، زیرساخت‌های کشور و همکاری نظامی، امنیتی، فرهنگی و قضایی را شامل می‌شود. آغاز بحث این توافقنامه به سفر **شی جین پینگ**، رئیس‌جمهور چین به ایران در سال ۱۳۹۴ برمی‌گردد. از سال ۱۳۹۸، انعقاد این سند به‌طور جدی مورد بحث قرار گرفت. چند متن پیش‌نویس بین دو کشور مبادله شد و نهایتاً پیش‌نویس نهایی برنامه بیست‌وپنج ساله همکاری‌های جامع ایران و چین، یکم تیرماه ۱۳۹۹ در جلسه هیئت دولت بررسی و تأیید شد و در فروردین‌ماه ۱۴۰۰، این سند توسط وزرای خارجه ایران و چین امضا شد.

توافق با چین؛ خوب یا بد؟

در روزهای اخیر، تحلیل‌های مختلفی از سند همکاری با چین، چه از طرف موافقان و چه از سوی مخالفان مطرح شده که برخی موضع‌گیری‌های سیاسی مبتنی بر «منافع» یا «لجاجت» بوده است. در طی همه این سال‌ها، چین با در نظر گرفتن منافع خود، شریک اول تجارت خارجی ما بوده است و با نگاهی غیرایدئولوژیک برای گسترش آن

نیز تلاش کرده است. «سند جامع همکاری ایران و چین»، شاید دریچه‌ای برای افزایش همکاری‌ها و انعقاد قراردادهای آتی باشد که **ذکر چند نکته کلی حول آن ضروری است:**

۱. چین تا پایان ماه مارس ۲۰۲۱، با بیش از ۸۰ کشور قرارداد بسته است، از جمله با کشورهای حوزه خلیج فارس و همچنین با کشورهای آفریقایی. بنابراین همکاری با ایران نه نخستین و نه آخرین آن‌هاست.
۲. در حال حاضر از سند همکاری جامع، تنها پیش‌نویس آن منتشر شده و طبق ادعای ظریف، وزیر امورخارجه کشورمان، این سند صرفاً یک نقشه راه یا Frame work است که همان نیز محدود می‌شود و شامل ۹ بند می‌باشد که در آن **هرگز از کلمه قرارداد استفاده نشده است.**
۳. فایده دیگر این سند، آن است که دیگر رقبای چین از جمله غرب را پای میز مذاکره با ما می‌کشاند. بعید است ایران بدون توافق جامع و همکاری گسترده با چین بتواند از غرب امتیازات مناسبی بگیرد. نگرانی غربی‌ها، بخصوص آمریکا، نشانه خوبی از این مسئله است؛ به‌طوری که رسانه آمریکایی بلومبرگ در مورد این توافق معتقد است: «امضا سند راهبردی بین ایران و چین، چالشی برای دولت جدید آمریکا است و تعامل نزدیک آن‌ها می‌تواند موجب تقویت اقتصاد ایران در برابر تحریم‌ها شود.»

۴. اگر تفاهم‌نامه همکاری با چین را مقدمه‌ای بر بسط روابط اقتصادی دو یا چندجانبه با این کشور بدانیم و این تفاهم، شروعی بر تفاهم‌نامه‌های دیگر با کشورهای مختلف جهان باشد، باید با در نظر گرفتن فرصت‌ها و چالش‌ها به استقبال آن رفت.

از جمله مضامین قید شده در این سند که در اقتصاد تأثیرگذار است:

- همکاری در حوزه‌های نفت، صنعت و معدن و حوزه‌های مرتبط با انرژی (نیرو، انرژی‌های تجدیدپذیر و...) مبتنی بر دغدغه‌های توسعه ملی پایدار و زیست‌محیطی.
- همکاری در زمینه‌های زیرساختی، ارتباطی (ریلی‌جاده‌ای، بندری و هوایی)، مخابراتی، علمی‌فناوری، آموزشی و سلامت.
- بهره‌برداری از مزایای ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیک، بر مشارکت مؤثر ایران در ابتکار کمربند راه طرف چینی تأکید شد.
- تسهیل همکاری‌های بخش خصوصی از طریق رفع موانع همکاری مورد توجه بوده است.
- تسهیل همکاری‌های مالی، بانکی، گمرکی، مقررات‌زدایی و همکاری در توسعه مناطق ویژه و آزاد تجاری و صنعتی از جمله در سواحل مکران و تقویت همکاری‌های غیرنفتی با تمرکز بر حوزه کشاورزی و دانش‌بنیان.
- تسهیل همکاری‌ها در زمینه سرمایه‌گذاری و تأمین مالی پروژه‌ها و همکاری‌های اقتصادی.

- همکاری‌های بانکی با استاندارد بالا، با تأکید بر استفاده از ارزهای ملی، با تصریح بر مقابله با پولشویی، تأمین مالی تروریسم و جنایت‌های سازمان‌یافته.

- همکاری‌های گردشگری، علمی، فناوری و تبادل تجارت در آموزش نیروی انسانی برای ریشه‌کن کردن فقر و بهبود وضعیت معیشت مردم در مناطق کمتر توسعه‌یافته.

درپایان

۱. هدف چین، از امضای سند همکاری، دست‌یافتن به اقتصادی شکوفاتر و البته **امن‌تر** است؛ درحالی که هدف آمریکا از انعقاد پوشالی برجام، تضعیف ایران و براندازی حاکمیت ایران بود.
۲. آمریکا در قبال گرفتن امتیاز از ایران، ادعای آزادسازی تحریم‌هایی را دارد که به ناحق علیه ملت ایران وضع کرده، اما سیاست راهبردی سند ۲۵ساله، سیاست برد - برد است.
۳. چین و ایران مشترک‌المنافع هستند.
۴. سند همکاری **می‌تواند** در اقتصاد ایران تأثیر بسزایی داشته‌باشد. در واقع ظرفیت این تحول اقتصادی موجود است و بستگی به قراردادهایی دارد که ذیل سند مذکور منعقد می‌شود.

مقایسه

گاهنامه دانشجویی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سال چهارم شماره یازدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰

مقایسه

گاهنامه دانشجویی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی سال چهارم شماره یازدهم اردیبهشت ماه ۱۴۰۰